

تدریس فعال

راهنمادهایی برای ارائه فعال درس

نویسنده: جفپتی ساتون

(گردآوری و ترجمه: پوریا ربیعی فارسیجانی)

اشاره

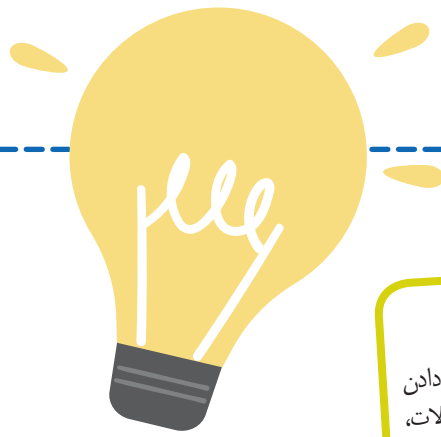
همانطور که می‌دانیم از یک زاویه و نگاه، تدریس به سه مرحله تقسیم می‌شود، و هر مرحله به روش‌های مناسب خود، نیاز دارد. این مراحل عبارتند از:

۱. ارائه درس: روش‌هایی برای نمایش و ارائه مواد و منابع جدید به دانش‌آموزان، یا تشویق آنان به فکر کردن در زمینه‌های گوناگون مانند حقایق، نظریه‌ها، مفاهیم، داستان‌ها و یا هرگونه مطالب دیگر.
۲. به‌کارگیری: روش‌هایی که دانش‌آموزان را به استفاده از مواد و منابع جدیدی که به آنان ارائه شده مجبور می‌کنند. این تنها راه برای اطمینان از این است که دانش‌آموزان قادر خواهند بود مفهوم مواد جدید را درک

کنند، به یادآورند، و در آینده به طور مناسب از آن استفاده به عمل آورند.

۳. مرور کردن: روش‌هایی برای تشویق دانش‌آموزان برای به یاد آوردن آنچه قبلاً یاد گرفته‌اند با هدف تمرکز بر نکات کلیدی، اطمینان از درک و فهم، تمرین و بررسی آنچه به یاد آورده شده است. این مقاله بر روش‌های فعال برای ارائه درس به دانش‌آموزان تمرکز دارد. معمولاً وقتی معلم از روش‌های ارائه درس استفاده می‌کند، به این معناست که او حرف می‌زند و متکلم‌وحده است. این نوع روش تدریس، دانش‌آموزان را (به‌خصوص وقتی درس بیش از حد طول می‌کشد) خسته می‌کند. بنابراین استفاده از راهنمادهای فعال ارائه درس مفید است.

کلیدواژه‌ها: راهنمادهای فعال، ارائه درس، گروه‌های یادگیری،

مقدمه

نتایج تحقیقات نشان می‌دهند ما از طریق انجام دادن بهتر یاد می‌گیریم. به این معنا که برای پاسخ به سؤالات، باید آنچه را آموخته‌ایم به کار بگیریم. به همین دلیل است که امروزه متخصصان تعلیم و تربیت بر روش‌های فعال تأکید دارند؛ زیرا فواید زیر را به همراه دارد:

- به یادگیری عمیق‌تر و پیشرفت تحصیلی بیشتر منجر می‌شود.
- باعث یادآوری بهتر دانش آموزان می‌شود.
- مهارت‌های تفکر و استدلال در سطوح بالا را در دانش آموزان بهبود می‌بخشد.
- دانش آموزان از آن درس بیشتر لذت می‌برند.
- به طور کلی یادگیری فعال باعث می‌شود دانش آموزان از مواد درسی معنا و مفهوم خود را داشته باشند و با فهم و درک خود آن را یاد بگیرند. این همان تغییری است که ما به آن یادگیری می‌گوییم. در ادامه چند نمونه از راهبردهایی که به فعال شدن فرایند تدریس (ارائه درس) کمک می‌کنند معرفی می‌شود.

۱. آموزش دادن به واسطه سؤال پرسیدن

به جای «تدریس از طریق سخنرانی»، تدریس محتوای درس را با پرسش از دانش آموزان شروع کنید و درباره آنچه می‌خواهید درس بدهید، سؤالی را برایشان مطرح کنید. مثلاً:

«از چه روش‌هایی می‌توان برای فروش محصولات غذایی استفاده کرد؟ به روش‌های زیادی فکر کنید.»

«یک مشکل ریاضی داریم که نمی‌توانیم با روش‌هایی که تاکنون آموزش دیده‌ایم یا به یاد داریم حل کنیم - به نظر شما چگونه می‌توان آن را حل کرد؟»

برای پاسخ به یک سؤال یا مجموعه‌ای از سؤالات، دانش آموزان را به صورت دو به دو (جفت) یا به گروه‌های کوچک تقسیم کنید تا با استفاده از همفکری مشترک، تجربه و یادگیری قبلی با هم کار کنند. همه دانش آموزان می‌توانند در مورد یک موضوع، یک سؤال مشابه داشته باشند، و یا می‌توان سؤالات مختلفی را برایشان در نظر گرفت. این تجربه گروهی می‌تواند به معنای واقعی در یک دقیقه یا کمتر، یا به مدت ۲۰ دقیقه یا بیشتر طول بکشد.

مطمئن شوید که هر گروه دارای یک برگ و متن سؤال است و توجهشان به کار محوله است. شما باید

کیفیت کارشان را بررسی کنید و از آنان بپرسید آیا برای پاسخ‌دهی به سؤال به زمان بیشتری نیاز دارند یا خیر؟ وقتی کار آنان به پایان رسید، از اعضای گروه درباره ایده‌ای که داشته‌اند، بپرسید؛ اطمینان حاصل کنید که هر گروه پاسخ خود را ارائه دهند. ایده‌های قوی را در روی تخته بنویسید و به منظور حمایت از گروه، می‌توانید خودتان اطلاعات بیشتری را به ایده‌شان اضافه کنید. به دانش آموزان کلاس اجازه دهید تا زمانی که بر یک پاسخ مشترک توافق نکرده‌اند، درباره نکات اختلاف نظرشان با یکدیگر بحث کنند.

وقتی دانش آموزان به پاسخ مشترک خود دست یافتند، پاسخ آنان را روی تخته (بدون اینکه هیچ نکته اضافی بیان کنید یا اشتباهات را اصلاح کنید) بنویسید. اگر دانش آموزان نیمی از پاسخ را دریافت کنند، معلم کمتر حرف می‌زند؛ با این کار انگیزش لازم به وجود می‌آید و در نتیجه زمینه رشد مهارت‌های تفکر در آنان ایجاد می‌شود.

۲. گلوله برفی

در این راهبرد ابتدا معلم درباره آنچه دانش آموزان می‌خواهند یاد بگیرند سؤالی را مطرح می‌کند. سپس:

۱. هر فرد بدون اشاره به فکر دیگران افکار خود را می‌نویسد.
۲. بعد دانش آموزان آنچه را که به صورت دو نفره یا سه نفره نوشته‌اند به اشتراک می‌گذارند.
۳. به صورت داوطلبانه گروه‌های دو نفره و سه نفره با گروه‌های بزرگتر ترکیب می‌شوند تا بار دیگر پاسخ‌هایشان را با هم مقایسه کنند، و سپس پاسخ گروهی را می‌پذیرند یا با ادغام پاسخ‌ها، پاسخ جدیدی را خلق کنند.
۴. معلم از هر گروه بزرگ به نوبه خود درباره ایده‌ای که داشته‌اند می‌پرسد، و ایده مفیدی را روی تخته می‌نویسد، شاید کمی هم برای حمایت از هر ایده صحبت کند.

سپس معلم مانند روش «تدریس به واسطه پرسیدن»، پاسخ درست را بالای تخته می‌نویسد و پاسخ‌های غلط بچه‌های کلاس را به کمک و مشارکت خودشان تصحیح می‌کند.

«

به طور کلی

یادگیری فعال

باعث می‌شود

دانش آموزان از

مواد درسی معنا

و مفهوم خود را

داشته باشند و با

فهم و درک خود

آن را یاد بگیرند

»

۳. بارش فکری یا تولید ایده در کلاس

معلم از کل دانش‌آموزان کلاس سؤالی می‌پرسد مانند: مزایای کتاب درسی چیست؟ و از آنان درخواست می‌کند به هر تعداد که می‌توانند ایده ارائه کنند.

معلم یا یکی از دانش‌آموزان پاسخها را روی تخته می‌نویسد و در صورت لزوم آن‌ها را طبقه‌بندی می‌کند. معمولاً در این مرحله، این نوشته‌ها غیرقابل قضاوت هستند. این روش شامل کل گروه می‌شود و می‌تواند جلسه کسل‌کننده را قابل تحمل کند. به صورت اختیاری می‌توانید از دانش‌آموزان بخواهید که به طور گروهی بارش فکری داشته باشند. بعد از این مرحله، شرایط مانند «تدریس به واسطه پرسیدن» می‌شود و باید آن شرایط را دنبال کرد.

۴. دور هم نشستن (دایره‌ای نشستن)

این روش برای گروه‌های کوچک مفید است. از آنجا که تجربیات دانش‌آموزان یک منبع بسیار مفید برای آموزش تلقی می‌شود؛ به هر فرد یک دقیقه وقت داده شود تا تجربه یادگیری خود را توصیف کرده تا دیگران نیز از آن باخبر شوند.

این روش برای بهره‌مندی از تجربه مفید و یادگیری دیدگاه‌ها و ایجاد احساس مشارکت و ایمنی بسیار سودمند است.

۶. یادگیری مستقل

۱. برای اجرای این راهبرد مراحل و ملاحظات زیر باید به دقت اجرا شود:
۱. یک بخش آسان از برنامه درسی مشخص می‌شود، اما تدریس نمی‌شود.
۲. در عوض، به دانش‌آموزان تکلیفی داده می‌شود که جزئیات آن‌ها را باید درک کرده و یاد بگیرند.
۳. معمولاً دانش‌آموزان در این موارد خارج از زمان تشکیل کلاس در گروه دو نفره یا گروه‌های کوچک کار می‌کنند.
۴. کار دانش‌آموز توسط یک رهبر تعیین شده در گروه خودش و یا توسط معلم مورد نظارت قرار می‌گیرد.
۵. یادگیری ناشی از این فعالیت از طریق یک آزمون کوتاه مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.
۶. برای تکمیل تکالیف محوله، دانش‌آموزان از یادگیری مستقل استفاده می‌کنند.

۷. روش یادگیری مشارکتی جیگساو

- روش یادگیری مشارکتی جیگساو روشی برای تدریس در کلاس‌هایی است که تعداد زیادی دانش‌آموز دارند.
۱. موضوع اصلی را به چهار موضوع فرعی تقسیم کنید و به دانش‌آموزان چهار رویکرد کلیدی ارائه دهید تا دانش‌آموزان برای تحلیل آن، خود را در آن نقش ببینند. به عنوان مثال، به تمام دانش‌آموزان اطلاعاتی مشابه در مورد باورها و سیاست‌های حزب نازی داده می‌شود و به گروه‌های مختلف گفته می‌شود که از دیدگاه زنان، طبقه کارگر، طبقه متوسط و کلیسا به این موضوع نگاه کنند.
 ۲. دانش‌آموزان را به چهار گروه تقسیم کنید. معلم گروه‌ها را انتخاب می‌کند به طوری که از نظر توانایی، تجربه، قومیت و غیره با هم متفاوت نباشند. دقت کنید که گروه از دانش‌آموزانی که با هم دوست هستند تشکیل نشود. امکان دارد در ابتدا شکایت کنند؛ اما به زودی آن را قبول خواهند کرد.
 ۳. اکنون دانش‌آموزان گروه‌های جدیدی را تشکیل داده‌اند که در قالب گروه‌های دو نفره عمل می‌کنند.
 ۴. گروه جدید، فعالیتی را انجام می‌دهد که به آن‌ها نیاز دارد تا در مورد مثلاً بیماری خود و دیگران به یکدیگر آموزش دهند.

۵. توصیف هم‌تایان (دو دانش‌آموز مثل هم)

به دو گروه دانش‌آموزان دو متن مربوط به موضوعاتی را که برای آنان توضیح داده نشده است، ارائه می‌شود؛ مثلاً یکی از موارد مربوط به سرخک و دیگری در مورد سرخ شدن است. هر کدام از دانش‌آموزان به تنهایی به مدت ۵ دقیقه متن را مطالعه می‌کنند. آنان به طور انتخابی، می‌توانند از همان متن / ویدئو و غیره نیز استفاده کنند، اما باید به جنبه‌های مختلف آن نگاه کنند. برای مثال دانش‌آموزان می‌توانند یک ویدئو را تماشا کنند یا یک متن را درباره سیاست بازاریابی یک شرکت کوچک بخوانند و یک دانش‌آموز می‌تواند از آن برای نقاط قوت سیاست و دیگری برای نقاط ضعف استفاده کند.

۸. توصیف مثال‌ها برای تدریس مهارت‌ها

۱. به هر گروه از دانش‌آموزان ریاضی چهار مثال حل شده مشابه داده شده است. این مثال‌ها مسائل کمی متفاوت را حل می‌کنند یا روش‌های کمی متفاوت را استفاده می‌کنند و در هر موضوعی صحیح هستند.

۲. هر دانش‌آموزی به طور انفرادی روی دو تا از چهار مثال حل شده کار می‌کند. آن‌ها را مطالعه می‌کند و سپس برای توضیح و قضاوت در مورد روش‌ها برای هم‌گروهی خود آماده می‌شود.

۳. دانش‌آموزان نمونه‌های خود را برای هم‌گروهی خود توضیح می‌دهند و توجیه می‌کنند.

۴. هم‌گروهی‌ها با هم در مورد چگونه آن را انجام دهند توافق می‌کنند.

۵. کل کلاس برای چگونه آن را انجام دهند بحث می‌کنند. ۶ دانش‌آموزان چند سؤال مشابه را خودشان انجام می‌دهند.

می‌توانید به دانش‌آموزان مثال‌های حل شده شامل اشتباهات رایج بدهید و از آن‌ها بخواهید که اشتباهات را پیدا کنند. این کار، مانند یک فعالیت پیگیری (فالوآپ) عمل می‌کند.

مثال‌های کار با اشتباهات رایج، آموزنده و سرگرم‌کننده است. این راهبرد برای دانش‌آموزان مفید است زیرا به دانش‌آموزان یک احساس کلی برای ویژگی‌های کار خوب می‌دهد.

منظور از یک مثال، یک مدل از کار خوب است. این راهبرد را می‌توان تقریباً در هر موضوعی از درس ریاضیات تا آموزش غذا پختن به کار برد. این روش را با محاسبات، کار نوشتاری، پاسخ سؤالات امتحان، مطالعات موردی، تکالیف، مقالات، صنایع دستی و غیره امتحان کنید.

۱. به گروه‌های دو نفره یا گروه‌های کوچکی از دانش‌آموزان، نمونه‌هایی از کار خوب و یا نمونه‌هایی از کار بد یا نمونه‌هایی که حاوی چند اشتباه رایج هستند، بدهید. می‌توانید نمونه‌های یکسان و یا نمونه‌های متفاوتی را به آنان ارائه کنید.

۲. پس از بررسی و بحث در مورد آن، هر گروه به صورت انتقادی نمونه را برای بقیه کلاس ارزیابی می‌کند. این عمل ممکن است بر روی روش‌های استفاده شده برای ایجاد نمونه و همچنین کیفیت آن متمرکز باشد. آن‌ها می‌توانند کار را به طور غیررسمی یا براساس معیارهای مورد توافق «علامت‌گذاری» کنند.

۳. دانش‌آموزان را وادار کنید که جملات کلی از کار خوب را بیان کنند.

این راهبرد با یک مثال توضیح داده می‌شود و با هر موضوعی قابل استفاده است:

جمع‌بندی

در این مقاله برخی از راهبردهای ارائه فعال درس بیان شدند. در همه این راهبردها دانش‌آموز به طور فعال در جریان یاددهی-یادگیری قرار می‌گیرد و با استفاده از راهنمایی‌های معلم به کسب تجربه می‌پردازد. در این راهبردها مهارت‌های ذهنی سطح بالای دانش‌آموز نظیر درک و فهم، کاربرد، تجزیه و تحلیل، ترکیب و قضاوت و ارزشیابی تقویت می‌گردد و اغلب به دلیل آن که به صورت گروهی انجام می‌شوند، روابط بین فردی دانش‌آموزان نیز تقویت می‌شود. پیشنهاد می‌کنیم در کلاس‌های خود از این راهبردها استفاده و گزارش آن را برای مجله ارسال نمایید.